

СТАНОВИЩЕ

по дисертационния труд „Партньорски отношения, личностна типология и ефективност на позитивната психотерапия”, представен за защита и присъждане на образователната и научната степен „доктор по психология” на Оксана Хорват-Станчева

Автор на становището: проф. Антоанета Христова, ИИНЧ-БАН

Докторантката разработва изключително важна проблемна област в сферата на социалната психология – партньорските междуличностни взаимоотношения. Съдържанието на дисертационния труд е разпределено в две класически части – теоретична „Проблемът за конфликтите в партньорските отношения през фокуса на типологията на К.Г.Юнг и позитивната психотерапия на Песешкиан” и експериментална „Емпирично изследване на ефективността на позитивната психотерапия при справяне с проблеми в партньорските отношения”. Докторантката е представила дисертация в точен обем и съотношение.

Като научен ръководител не мога да не отбележа отличителните характеристики на Оксана Хорват-Станчева и удовлетвореността ми от съвместната ни работа:

1. Проблемът на изследване – ефективност в психотерапията, е труден и избягван в широкото поле на психотерапията, поради неговата конфликтност и необходимост от сложен методически инструментариум. Фокусът на изследване на докторантката става още по-комплексен, прибавяйки идеята да сравни и съчетае две теоретични парадигми към междуличностните отношения – тази на К.Юнг за психологичните типове и образа на човека в позитивната психотерапия. Първата част на работата задава комплексността на подхода като очертава психологичните типове, чрез които ще се търсят особеностите на различните партньорски реакции, позитивната психотерапия на Песешкиан, посредством която се търси решаване на партньорските проблеми и се задава темата за ефективността като изследователски проблем. Основната теза на теоретичната постановка е, че типологията на К.Юнг и методът на позитивната психотерапия на Н. Песешкиан позволяват да се изследват взаимовръзките между определени личностни характеристики и специфичните ресурси и стратегии за справяне с проблемите в интимните партньорства.
2. Емпиричната постановка включва прецизно разработена смесена методология, включваща батерия от тестове в съчетание със

специализиран терапевтичен разговор, строго контролирана процедура, съобразена с каталога на Граве и оценка големината на ефекта. Подходът да се операционализира изследване на ефективността показва поемане на изследователски риск и готовност за отстояване на личния избор и подход.

3. Трябва да се отбележи и самостоятелността и организираността при търсенето на решения при срещането на проблеми по време на изследователския процес. Докторантката реализира и консултантски часове с Песешкиан, който прояви сериозен интерес към разработваната дисертация.
4. Оксана Хорват-Станчева прояви качества като висока степен на аналитичност, умение за фокусиран обзор на постиженията в изследваната сфера и реализиране на мотивирано изследователско усилие.

От формулираните хипотези основната напълно се потвърждава, а именно- установява се взаимовръзка между принадлежността към определен личностен тип според типологията на К. Г. Юнг и особеностите в справянето с проблемите в партньорството с помощта на позитивната психотерапия на Н. Песешкиан. Ефективността на позитивната психотерапия при справянето с проблеми в партньорствата се доказва за представителите на всички типове, но всеки от тях използва различни подходи при решаването на проблемите си. Напълно се потвърждава и петата хипотеза, гласяща, че изследваните лица, които се подлагат на психотерапия, ще имат по-добри показатели по различните критерии (оптимизъм-песимизъм, психичен комфорт, чувство за кохерентност), описващи както общото психично състояние, така и конкретно - заявения проблем (партньорство) в сравнение с изследваните лица, които не са преминали психотерапия. Останалите хипотези са потвърдени частично като поставят много въпроси за бъдещо изследване.

Отбелязаните от докторанта приноси са отразени коректно и потвърждават значимостта на представеното изследване.

Трябва да се подчертае отчета за набраните кредити, където са отбелязани 130 кредита от задължителни 130 за учебна работа и 224 кредита от задължителни 120 за докладване пред научни форуми и публикации на научни резултати по темата на дисертацията. Това потвърждава високата активност на Оксана Хорват-Станчева за представяне на изследванията си и за разширяване на необходимата подготовка.

Авторефератът вярно и достатъчно пълно отразява структурата и съдържанието на дисертационния труд.

В заключение ще подчертая, че резултатите от изследователската работа на Оксана Хорват-Станчева, както и тяхната апробация, са достатъчно убедителни и съответстващи на критериите за получаване на образователната и научна степен „доктор по психология“.